

Co jedzono na dworze królewskim?

Będziecie potrzebować:

- ✖ Karta pracy z konturem mapy świata (do pobrania i wydruku tutaj: [Karta pracy - mapa](#))

- ✖ **Produkty spożywcze**

(Ich opakowania lub zdjęcia wycięte z gazetek reklamowych lub znalezione w Internecie)

płatki owsiane, pieczywo, mleko, kakao, płatki kukurydziane, kasza gryczana, kasza jaglana, ryż, ryby, mięso, marchew, pietruszka, czosnek, kapusta włoska, brukselka, kalafior, fasola, groch, szpinak, sól, pieprz, imbir, cynamon, goździki, bazylia, oregano, suche wafle, lody, gofry, czekolada, cukier trzcinowy, cukier biały, suszone owoce (rodzynki, figi, śliwki, jabłka), wiórki kokosowe, woda, cola, jogurt (owocowy, słodzony), twaróg (ser biały)

- ✖ Tekturowe wieże umieszczone w miejscu pracy, imitujące zamek królewski i tworzące atmosferę średniowiecznego dworu
- ✖ Materiały papiernicze (kartki A4 - 4 szt.), coś do pisania, sznurek, klamerki/spinacze
- ✖ Niewielkie talerzyki lub miseczki i suszone owoce do degustacji.

ZOBACZ PREZENTACJĘ: Pod tym linkiem znajdziesz prezentację multimedialną:

[co jedzono na dworze królewskim prezentacja](#)

Wstęp do scenariusza

Stwórzcie atmosferę panującą na dworze Jagiellonów:

Włącz muzykę dworską. Możesz skorzystać z poniższych linków:

<https://www.youtube.com/watch?v=a7PdnobBQos>,

https://www.youtube.com/watch?v=N2Pb_jpSyiE,

https://www.youtube.com/watch?v=AqJMVSnwg_Y.

Z tektury **wytnijcie wieże przypominające elementy zamku.**

Umieśćcie je w miejscu pracy.

Wyobraźcie sobie, że jesteście na dworze królewskim w XV wieku w Krakowie.

Powiedz dziecku, że muzyka którą słyszy była wykonywana na dworach w późnym średniowieczu. W ten sposób wprowadzisz dziecko w klimat dworu polskich Jagiellonów w Krakowie.

Kiedy było średniowiecze?

STWÓRZ OŚ CZASU:

Żeby ułatwić dziecku zrozumienie, o jakich czasach będziecie rozmawiać, stwórzcie oś czasu. Użyjcie sznurka, umieśćcie na nim kartki z wypisanymi kolejno wiekami. Możesz wcześniej przygotować sznurek, na którym umieścisz kartki.

Poproś o odnalezienie XV wieku na osi

Pozwól dziecku popełniać błędy przy wskazywaniu przedziału wiekowego. Powiedz, że koncentrujecie się tylko na jednym wieku - XV. Dodatkowo, że będziecie rozmawiać przede wszystkim o produktach spożywczych i o tym, co jedzono i jak jedzono na dworze królewskim. Uzasadnij, dlaczego wybierasz tylko jeden wiek.

Uzasadnienie: Badacze średniowiecza wiedzą, co jedzono na dworze królewskim dzięki rachunkom dworskim. Pierwsze zachowane rachunki pochodzą z XV w. Stanowią one źródło informacji o tym, jaką żywność ówczesnie kupowano i za ile oraz skąd ją pozyskiwano.

OBEJRZYJ PREZENTACJĘ MULTIMEDIALNĄ:

Zacznij wprowadzenie do tematu od krótkiej pogadanki :

Co jedzono na dworze królewskim?

Przedstaw wizerunek króla Władysława Jagiełły (slajd nr 2).

Władysław Jagiełło wraz ze swoją małżonką Jadwigą - prowadzili nowoczesny i modny dwór, na którym często ucztowano, słuchano muzyki i bawiono się.

Porozmawiaj z dzieckiem na temat kuchni i dawnego jedzenia.

- ✖ Jakie były warstwy społeczne w XV wieku? (slajd 3)
- ✖ Skąd wiemy, co jedli królowie 600 lat temu? (slajd 5)
- ✖ Jak wyglądały kuchnie w średniowieczu? (slajd 6-7)
- ✖ W czym przyrządzano potrawy na dworze królewskim? (slajd 8)
- ✖ Jak przechowywano żywność, żeby była świeża i zdrowa? (slajd 9)
- ✖ Czy wszyscy ludzie w Polsce jedli to samo? (slajd 11-12)
- ✖ Co jedli królowie? (slajd 13)

Odpowiedzi na powyższe pytania oraz komentarz do slajdów znajdziesz tu:

Co jedzono na dworze królewskim - wiedza dla rodzica

Rozwinięcie / praca własna

ZASTANÓW SIĘ: Jakich posiłków składały się dania dworskie?

Rozdaj dziecku dopasowane do wybranego posiłku produkty spożywcze, opakowania po nich lub zdjęcia.

Zadaniem dziecka jest **rozdzielenie produktów na te, które były znane i z których przygotowywano posiłki w XV wieku, oraz na te, które przybyły do Europy i do Polski później - stosunkowo niedawno**. Dziecko pracuje intuicyjnie, nie wspierając się żadnym źródłem wiedzy.

Zwróć dziecku uwagę na to, że ma przed sobą produkty we współczesnych opakowaniach.

Dawniej produkty przechowywane były w inny sposób - w glinianych dzbanach, drewnianych lub metalowych naczyniach (np. mleka nie przechowywano w kartonach, tylko w dzbanach z gliny). Produkty też mogły wyglądać inaczej, np. chleb był wypiekany w przeróżnych kształtach i rozmiarach (mały, płaski i niewyrośnięty - np. okrągły kołacz lub czołt - podłużny klin) i wielu kolorach (ciemny lub jasny, z różnymi dodatkami np. białym serem, przyprawami).

Przekazując instrukcję wykonania zadania, możesz skorzystać z gotowej fabuły.

Jednym z zadań jest skomponowanie jadłospisu dla króla Władysława Jagiełły oraz dla jego dworu. Aby nie popaść w niełaskę króla, trzeba to zrobić starannie, smacznie, ale przede wszystkim zgodnie z zasadami kuchni średniowiecznej. Zanim jednak przejdziesz do układania jadłospisu dla króla, zastanów się, jakie produkty były znane w średniowieczu, ponieważ nie wszystkie produkty, które my jemy dziś były znane 600 lat temu (wtedy, gdy panował Władysław Jagiełło).

Po wykonaniu zadania w ramach podsumowania wyświetl slajd 14.

Pod tym linkiem: znajdziesz spis produktów przypisanych do poszczególnych posiłków:

[spis produktów spożywczych-materiały dla rodzica](#)

Pod tym linkiem: znajdziesz grafiki przedstawiające zwierzęta jedzone na dworze królewskim

[zwierzęta - materiały dla rodzica](#)

ĆWICZENIE: Co jadł król?

Poproś dziecko, by przygotowało propozycje dania do danego posiłku serwowanego na dworze, wykorzystując produkty znane w średniowieczu, które ma zgromadzone na swoim stoliku:

- ✖ wymyśl nazwę dania,**
- ✖ w przypadku obiadu i deseru skomponuj posiłek,**
- ✖ zapisz nazwę dania,**
- ✖ zapisz składniki przeznaczone do danej potrawy.**

Po spisaniu propozycji potraw, niech dziecko zaprezentuje, co przygotowałoby królowi np. na: śniadanie, obiad, deser lub kolację.

Po wykonaniu zadania w ramach podsumowania wyświetl slajdy 16-20 przedstawiające przykładowe dania dworskie.

PRACA Z MAPĄ: Skąd pochodzą ziemniaki?

Skieruj uwagę dziecka na produkty, których nie znano w średniowieczu. Zbierz jego pomysły na to, **skąd i kiedy na terenie ziem polskich mogły pojawić się nieznane wcześniej produkty? Propozycje zapisz w widocznym miejscu.**

Zachęć dziecko do podzielenia się swoją wiedzą na temat kontynentów, panującego na nich klimatu oraz doświadczeń związanych z pożywieniem dostępnym na danym obszarze.

Poproś o przypomnienie po kolei produktów nam znanych, a nieobecnych w posiłkach króla Jagiełły. Jednocześnie odtwarzaj slajdy z prezentacji (slajdy 22-32) i wykorzystuj oś czasu.

W czasie omawiania każdego produktu dziecko na swojej karcie pracy oznacza odmiennymi kolorami produkty w legendzie i tymi samymi kolorami zaznacza na mapie miejsca, z których produkty te dotarły do Polski.

Pod tym linkiem znajdziesz kartę pracy i kontur mapy:

[Karta pracy - mapa](#)

Podsumowanie

POROZMAWIAJCIE: Poproś dziecko o przypomnienie różnic w klasach społecznych mieszkających w średniowiecznej Polsce, a także źródeł historycznych, o których była mowa na zajęciach.

W ramach podsumowania dziecko może zrobić kolaż z opakowań i zdjęć produktów znanych w średniowieczu oraz później przybyłych.

Do rozmowy możesz wykorzystać informacje zawarte tutaj:

[Co jedzono na dworze królewskim?](#)

Zadania dodatkowe

ZADANIA DODATKOWE:

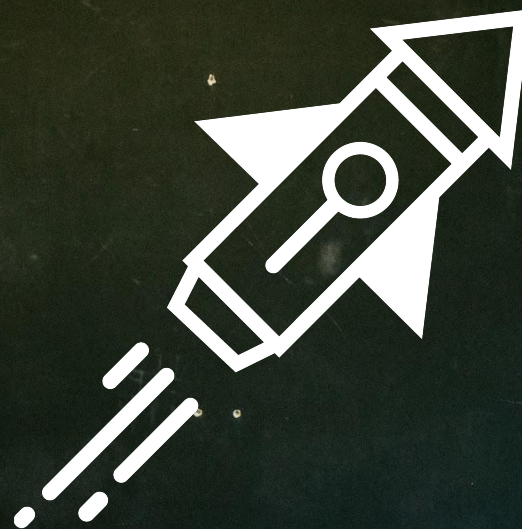
Przekonaj się, jak smakowały średniowieczne desery.

Jeśli macie możliwość, zróbcie razem deser - ciasto według przepisu pochodzącego z czasów średniowiecza.

Pod tym linkiem znajdziecie przepis:
[przepis na deser średniowieczny](#)

Ewentualnie powiedz dziecku, że dawniej również istniała różnorodność w posiłkach i zaproś je do degustacji innego przykładu średniowiecznego deseru - suszonych owoców. Porozmawiajcie o ich smaku.

Działaj z Fundacją Uniwersytet Dzieci!

facebook.com/UniwersytetDzieci

[@fundacjauniwersytetdzieci](https://www.instagram.com/fundacjauniwersytetdzieci)

[@unwrdzieci](https://twitter.com/unwrdzieci)